

de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië op miraculeuze wijze te ontsnappen aan de Japanners, is postuum alsnog geëerd. Een replica van de bommenwerper van Fred Pelder draagt nu zijn bijnaam: 'Pulk'.

RAYMOND BOERE

Muntjes die dienen als schroevendraaier. Daarmee moet 'Pulk' Pelder het zien te redden als hij in maart 1942 een kapotte Lockheed probeert te repareren. De Japanners zijn dan al geland in het noorden van Java. Het is een kwestie van dagen voordat Pelder zich zal moeten overgeven. Maar krijgsvangene worden, is het laatste wat hij wil.

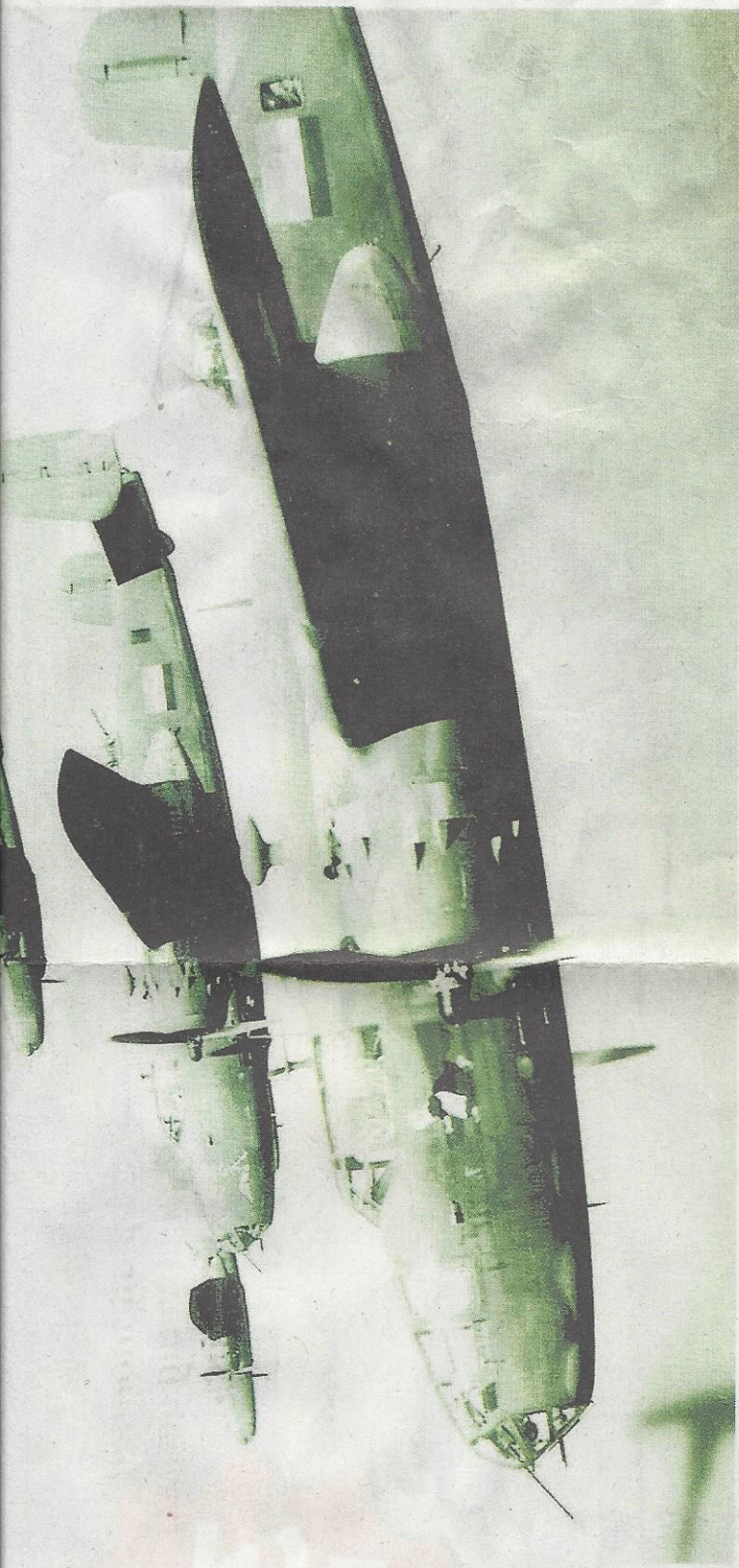
En dus gaat de jachtvlieger met nog vier anderen op zoek naar een vliegtuig dat nog de lucht in is te krijgen. Dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Op de luchthaven in Zuid-Java waar hij naartoe vlucht, zijn de meeste vliegtuigen al opgeblazen om te voorkomen dat ze in handen van de Japanners vallen.

Toch vindt Pelder tot zijn vreugde één toestel waar de motor nog van werkt. Alleen het staartstuk moet worden vervangen. En ze hebben een list nodig om het vliegtuig veel

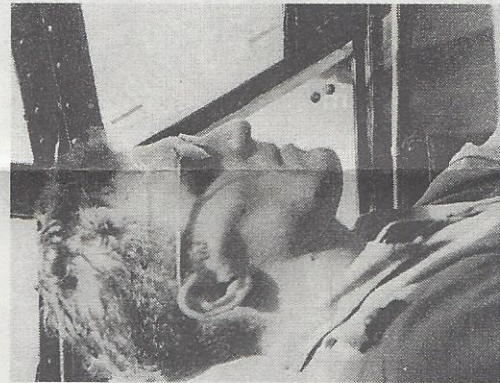
langer te kunnen laten vliegen dan het maximum van 4,5 uur. Pelder en zijn makkers hijsen daarvoor extra brandstofvaten van 40 liter aan boord en sluiten die met een slang provisorisch aan op de tanks in de vleugels. Een zeer riskante oplossing, want één vonkje is genoeg om het vliegtuig te laten exploderen.

Toch wagen ze het er op die 9e maart om 08.00 uur. Iedereen is doodmoe van de reparaties die ze in de afgelopen 24 uur hebben moeten doen, maar er is geen tijd meer te verliezen. Vol gas zigzaggen ze langs de vliegtuigwrakken. Recht op een hek af. Een gat in de startbaan geeft ze net op tijd het laatste zetje. Ze komen los van de grond en vliegen hun vrijheid tegemoet.

Zeven uur en tien minuten weten ze aan één stuk in de lucht te blijven. Een afstand die niemand met zo'n



Een B25 Mitchell, een toestel van het type waarin 'Pulk' Pelder vloog.



Fred 'Pulk' Pelder in de cockpit.

tank landen ze op Sumatra voor een eerste tankstop. Bij de tweede tankstop gaat hun spectaculaire ontsnapping alsnog bijna mis. Ze worden opgemerkt door een Japans verkenningsvliegtuig. Negen bommenwerpers zetten de aanval in. Pelder kan ze in de verte zien aankomen, geeft vol gas en is precies op tijd weer in de lucht. Omdat zijn toestel sneller vliegt dan de vijand, weet hij opnieuw te ontsnappen.

Zonder kaarten en goed werkend kompas vliegen ze op gevoel de oceaan over. Het eerste land waar ze op stuiten blijkt Sri Lanka, maar een vliegveld zien ze zo snel niet. Wel een ander vliegtuig dat gaat landen. Pelder vliegt erachteraan, zet zijn toestel aan de grond en is nu pas echt veilig.

De miraculeuze ontsnapping die in 1989 minutieus wordt beschre-

ven in het tijdschrift *Air Classics* leest als een spannend jongensboek. „Alleen is dit echt gebeurd”, zegt zoon Fred Pelder trots vanuit Australië. Hier heeft hij zojuist een replica van de bommenwerper van zijn vader naar hem vernoemd. Met deze B-25 Mitchell trok Fred senior na zijn ontsnapping vanuit Australië ten strijde tegen de Japanners. Het is een eerbetoon aan Pulk maar ook aan de mannen van het 18de Squadron NEL, het enige Nederlands-Indische bommenwerpers squadron dat in de Pacific vocht.

Op initiatief van een groep Australiërs wordt de replica van de B-25 van Pulk morgen onthuld. Een bijzonder moment voor zoon Fred. „Dit squadron is een vergeten eenheid. Met deze replica krijgt mijn vader en alle crewmembers de eer die ze toekomt.”